TRANSPARENCY INTERNATIONAL SLOVENSKO

VÝROČNÁ SPRÁVA 2019

VÍZIA

Slovensko a svet so zodpovednými ľuďmi a otvorenými inštitúciami bez korupcie.

POSLANIE

Znižovať korupciu a zvyšovať transparentnosť inštitúcií.

Sledujeme mocných, presadzujeme riešenia a zapájame ľudí do verejnej kontroly.

HODNOTY

- **Transparentnosť**
- **Dodržiavanie pravidiel**
- **Osobná zodpovednosť**
- **Účasť na správe vecí verejných**
- **Efektívnosť využitia verejných zdrojov**

ROK 2019 V ČÍSLACH

1 rebríček transparentnosti nemocníc

1 rebríček transparentnosti verejných firiem

160 právnych rád a konzultácií občanom

527 počet mediálnych zmienok

18 počet publikovaných investigatívnych a analytických blogov

59. miesto Slovenska spomedzi všetkých krajín v indexe vnímania korupcie

453 seniorov a senoriek sa zúčastnilo podujatí o korupcii a falošných správach

513 individuálnych darcov a darkýň

236 študentov a žiakov na našich prednáškach a seminároch

705 úradníkov a úradníčok absolvovalo školenia o etike a etickej infraštruktúre

40+ aktívnych dobrovoľníkov a dobrovoľníčok

TRANSPARENCY INTERNATIONAL SLOVENSKO

ÚVOD

Výsledky všetkých troch volieb z roku 2019 a úvodu roku 2020 potvrdili, aký dôležitý je boj proti korupcii pre väčšinu verejnosti. Nová vláda, prezidentka aj viacerí noví europoslanci v kampani kritizovali práve nerovnosť občanov pred zákonom a sľubovali podporiť protikorupčné zmeny.

Celý rok 2019 sa niesol v atmosfére odhalení o skorumpovanosti časti sudcov a prokurátorov, nedostatočnej štátnej kontrole, konfliktoch záujmov politikov a o selektívnom uplatňovaní spravodlivosti. Udalosti na Slovensku dotvárali globálne znepokojenie nad oslabovaním demokracií vo svete ako aj slabom boji proti falošným správam či dezinformáciám. Transparency bola v roku 2019 aktívna pri väčšine týchto udalostí.

Uskutočnili sme doteraz vôbec najdôkladnejšiu kontrolu financovania a kampaní pri prezidentských a parlamentných voľbách. Obe boli pritom rekordne drahé. Vďaka našej práci má Slovensko prvýkrát vo funkcii prezidentku, ktorá pred voľbami ukázala občanom svoje majetkové aj daňové priznanie. Naša dennodenná kontrola výdavkov odhalila desiatky pochybení, ale tiež motivovala kandidátov zverejniť doteraz nevídaný rozsah informácií z ich kampaní.

Aj náš boj proti oligarchizácii politiky priniesol výsledky. Pobočník veľkopodnikateľa Ivana Kmotríka bol po našom podnete o konflikte záujmov odvolaný z pozície vicepredsedu Úradu pre verejné obstarávanie. Obávaný advokát Zoroslav Kollár sa v inom našom prípade stiahol z registra firiem obchodujúcich so štátom.

Pokračovali sme aj v boji proti dezinformáciám sériou prednášok pre stovky seniorov po celom Slovensku. Náš profil demaskujúci populárneho konšpirátora Martina Daňa nielenže získal širokú publicitu, ale predznamenal začiatok konca Daňovej kariéry. O pár mesiacov neskôr začala konať proti Daňovi aj polícia. Na krku má daniarov a exekútorov.

Ak má na Slovensku dôjsť k reštartu boja proti korupcii, bude mať ešte polícia plné ruky práce. Sledovať budeme pozorne aj novozvolených politikov, či dodržia sľuby a naozaj zmenia krajinu na štát zákona, spravodlivosti a morálky.

Radi sami prispejeme k tomu, aby bol rok 2020 považovaný za rok veľkých protikorupčných reforiem. Potešíte nás, ak sa k nám pridáte - ako darca, dobrovoľník, či sympatizant. Mnohí tak už spravili. V roku 2019 nás podporilo rekordné množstvo ľudí darom svojich dvoch percent z daní, keď nám celkovo poslali 27-tisíc eur. Ďakujeme.

VOĽBY

- monitorovali sme financovanie a transparentnosť predvolebných kampaní **15 hlavných kandidátov** na **prezidenta SR** a tiež **13 preferenčne najsilnejších** politických **strán** kandidujúcich vo voľbách do **Národnej rady SR**
- upozornili sme na **desiatky možných porušení** volebného zákona a podali rad **podnetov Štátnej komisii** pre voľby a kontrolu financovania politických strán a **ministerstvu vnútra**
- priniesli sme podrobné **analýzy volebnej legislatívy**, v rámci ktorých sme odhalili množstvo slabín a navrhli konkrétne riešenia

Slovensko nikdy nemalo hlavu štátu, ktorá by pred nástupom do funkcie úplne odkryla svoje príjmy a majetkové pomery. Zmenilo sa to v roku 2019, a to práve vdaka nám. Súčasná **prezidentka Zuzana Čaputová** bola **jedným z kandidátov, ktorí prijali výzvu Transparency** a vyplnili podrobné **majetkové priznanie.** Čaputová **doložila** i **kópie daňových priznaní za posledných päť rokov.** Po našej urgencii sa odhodlala prezradiť výšku nemalej odmeny za prestížnu Goldmanovu cenu 2016. Príbeh transparentnej prezidentky, ktorá svojim príkladom prelamuje ľady neochoty slovenských politikov ukazovať svoje majetky, je jedným z našich úspechov v roku 2019.

Využili sme skúsenosti z komunálnych volieb 2018 a uskutočnili **dosiaľ najdôkladnejšiu občiansku kontrolu prezidentských a parlamentných volieb.** Aj vďaka nám boli najtransparetnejšími v novodobej histórii Slovenska. S obmedzenými finančnými a personálnymi kapacitami sme počas predvolebných kampaní tlačili jednotlivých aktérov k otvorenosti a väčšej férovosti politického zápasu, a to aj našim komplexným hodnotením transparentnosti kampaní.

Takmer všetci hráči na predvolebnej šachovnici prejavili záujem dopadnúť čo najlepšie.

Snažili sme sa pred voľbami širšie presadiť tému transparetnosti a financovaní kampaní. Docielili sme to vďaka ich permanentnej kontrole. **Na dennej báze** sme prinášali **zistenia o prešľapoch pri financovaní, či ďalšom porušovaní volebného zákona.** Zvýšená publicita sa odrazila v dôvere verejnosti, ktorá sa na nás obracala s desiatkami podnetov.

Zistenia sme, okrem ich publikovania, doťahovali podaniami štátnej volebnej komisii či ministerstvu vnútra. Hľadali sme i nedostatky a slabé miesta novej volebnej legislatívy, ktorá nepochybne zvýšila transparetnosť volieb. Ako jediní sme priniesli po voľbách komplexné analýzy aj s konkrétnymi návrhmi riešení. **Ako prví sme dokázali merať jednotlivé kampane a prinášať údaje o ich veľkosti** (napr. výdavky na sociálne siete). Vďaka zhromaždeným dátam sme kontrolovali, čo strany vykazovali na transparentných účtoch a v záverečných správach.

Nateraz sme neuspeli v ambícii komplexne zmonitorovať veľkosť kampaní, a to vďaka neochote niektorých dominantných bilbordových spoločností aj netransparetnosti viacerých silných hráčov na politickej scéne.

Ľuboš Kostelanský | VOĽBY

Po 15-ročnej novinárskej praxi v týždenníku Trenčianske noviny, denníkoch Pravda a Hospodárske noviny a v Tlačovej agentúre Slovenskej republiky pôsobí od septembra 2018 v Transparency International Slovensko. Venuje sa oblastiam samosprávy a justície, ako aj investigatívnej činnosti.

PARLAMENTNÉ VOĽBY 2020

TRANSPARENTNÝ PARLAMENT

Monitoring financovania predvolebných kampaní politických strán vo voľbách do Národnej rady SR.

AKO PREBIEHA MONITORING

upravit

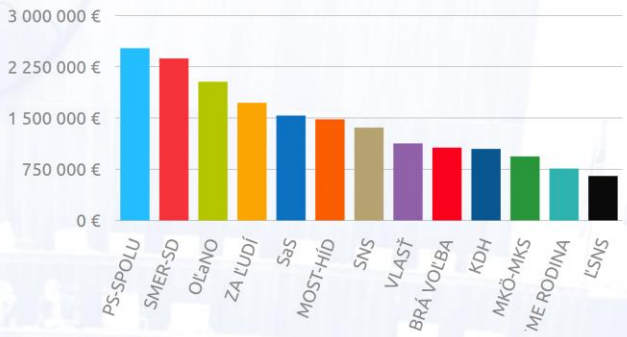

Výdavky strán na kampaň na transparentných účtoch

TRANSPARENTNOSŤ VOLEBNÝCH KAMPANÍ POLITICKÝCH STRÁN

(stav k 29. januáru 2020)

Strana	Celková známka	Výdavky v kampani (váha 35%)	Príjmy strany a lídra (váha 35%)	Výdavky pred kampaňou (váha 10%)	Organizácia kampane (váha10%)	Web kampane (váha10%)
PS/Spolu	1 (1,00)	1	1	1	1	1
SaS	2 (1,65)	2	1	2	3	1
Dobrá voľba	2 (2,27)	3,5	1	2	3	2
OĽaNO	2 (2,40)	2,5	1,5	3	3	4
KDH	3 (2,55)	2	3	3	3	2
ĽSNS	3 (2,65)	2	3	2	3	4
Za ľudí	3 (2,80)	3	3	3	3	1
Most-Híd	3 (2,92)	3,5	2	3	5	2
Sme rodina	3 (3,20)	3	3	3	5	3
SNS	3 (3,20)	3	3	3	5	3
MKS	4 (3,73)	3,5	4	5	3	3
Smer-SD	4 (3,85)	4	3	5	5	4
Vlasť	4 (3,90)	3	5	5	5	1

Zdroj: Transparency International Slovensko, hodnotenie známkami v škále od 1 do 5

SAMOSPRÁVA

- na vyše **30 prípadov netransparetného či neefektívneho konania** v samospráve sme upozornili na našom Facebooku, blogu a webovej stránke
- **26 európskych hlavných miest** sme s kolegami z pobočiek z iných štátov zaradili do pilotného porovnania transparentnosti, **Bratislava** obstála ako mierny **nadpriemer**
- **25 kľúčových** a desiatky ďalších **opatrení** posilňujúcich transparentnosť, efektívnosť a zapájanie verejnosti sme **v audite** odporučili **Košickému samosprávnemu kraju**
- **vyše sto občianskych aktivistov** a miestnych **poslancov** **sme školili** na viacdňových seminároch venovaných verejnej kontrole samospráv a regionálneho školstva
- cez **50 prípadov dobrej praxe, prednášok,** online manuálov, právnych rád či kvízov o problémoch v samospráve sme sprístupnili **v novej Transparency Akadémii**

Azda ešte nikdy sa samospráva nestala takou vďačnou témou pre státisíce Slovákov hneď od prvých dní roka, ako tomu bolo v januári 2019. Mohlo za to dnes už slávne **video z rokovania** obecného zastupiteľstva **vo Fekišovciach**, ktoré upozornilo na nevyberané pošliapavanie zákona a politickej kultúry pri výkone komunálnych kompetencií.

V Transparency sme na tento prípad zareagovali nielen podnetom, v ktorom nám dala prokuratúra za pravdu, ale aj **vytvorením samosprávnej sekcie** v našej **Transparency Akadémii.** Dosiaľ sme v nej aktívnym občanom či komunálnym poslancom sprístupnili viac ako **50 materiálov pre lepší výkon a kontrolu samosprávy.**

V sledovaní prešľapov v mestách a obciach sme pokračovali aj v ďalších mesiacoch. Upozornili sme napríklad na **obchádzanie zákona pri obstarávaniach** v Hurbanove, nezákonné nezverejňovanie uznesení v Gabčíkove či pretrvávanie problematického prideľovania dotácii obciam z premiérovej rezervy. Za pravdu nám kontrolné inštitúcie dali aj pri podnetoch na **pochybné eurofondové zákazky viacerých obcí** pri Topoľčanoch či pri upozorňovaní na konflikt záujmov primátora Želiezoviec.

Sledovali sme naďalej aj dobrú a zlú prax v radničných novinách, kde sme upozornili napríklad na primátorku Sliača a autorku článkov o "bravúrnych výkonoch mesta" v jednej osobe.

Prichádzali sme aj s konštruktívnymi návrhmi. Pre košický samosprávny kraj **sme vypracovali protikorupčnú stratégiu**, kde sme na 170 stranách rozviedli **desiatky zistení a odporúčaní ako zlepšiť procesy** v župe. Medzi odporúčaniami bolo aj vypovedanie dlhoročnej mnohomiliónovej a nevýhodnej zmluvy na dodávku tepla pre župné školy.

Školeniam lokálnych aktivistov sme sa venovali už 17. rok, okrem tradičného letného seminára sme usporiadali viacdňové tréningy pre nových mestských poslancov a ľudí z oblasti regionálneho školstva. Naďalej sme v oblasti samosprávy poskytovali aj právne konzultácie.

V roku 2019 sme sa pustili aj do ambicióznej aktivity **porovnania vybraných aspektov transparentnosti v európskych metropolách**, do ktorej sa nám podarilo zapojiť kolegov **z 26 štátov.** V najlepšej kategórii sa umiestnili Kyjev, Madrid či Praha, naše hlavné mesto vyšlo z porovnania mierne nadpriemerne.

Michal Piško | SAMOSPRÁVA A VEREJNÉ FIRMY

Po absolvovaní štúdia na Vysokej škole múzických umení v Bratislave v roku 2003 sa zamestnal v Denníku SME, v ktorom 11 rokov pôsobil ako redaktor domáceho spravodajstva. Od januára 2015 pôsobí v Transparency International Slovensko, kde má na starosti projekty o samospráve a štátnych firmách, rebríčky transparentnosti, ako aj výskum o korupcii v týchto oblastiach.

DĺŽKA ODPOVEDE NA ŽIADOSŤ O PRÍSTUP K INFORMÁCII V HODNOTENÝCH HLAVNÝCH MESTÁCH EÚ (EUROREBRÍČEK)

Žiadosť: ***„Na základe zákona o prístupe k informáciám nám, prosím, pošlite informácie o celkovom plate starostu za rok 2017 a tiež o celkovej odmene každého člena mestského zastupiteľstva vyplývajúcej z jeho verejnej funkcie.“***

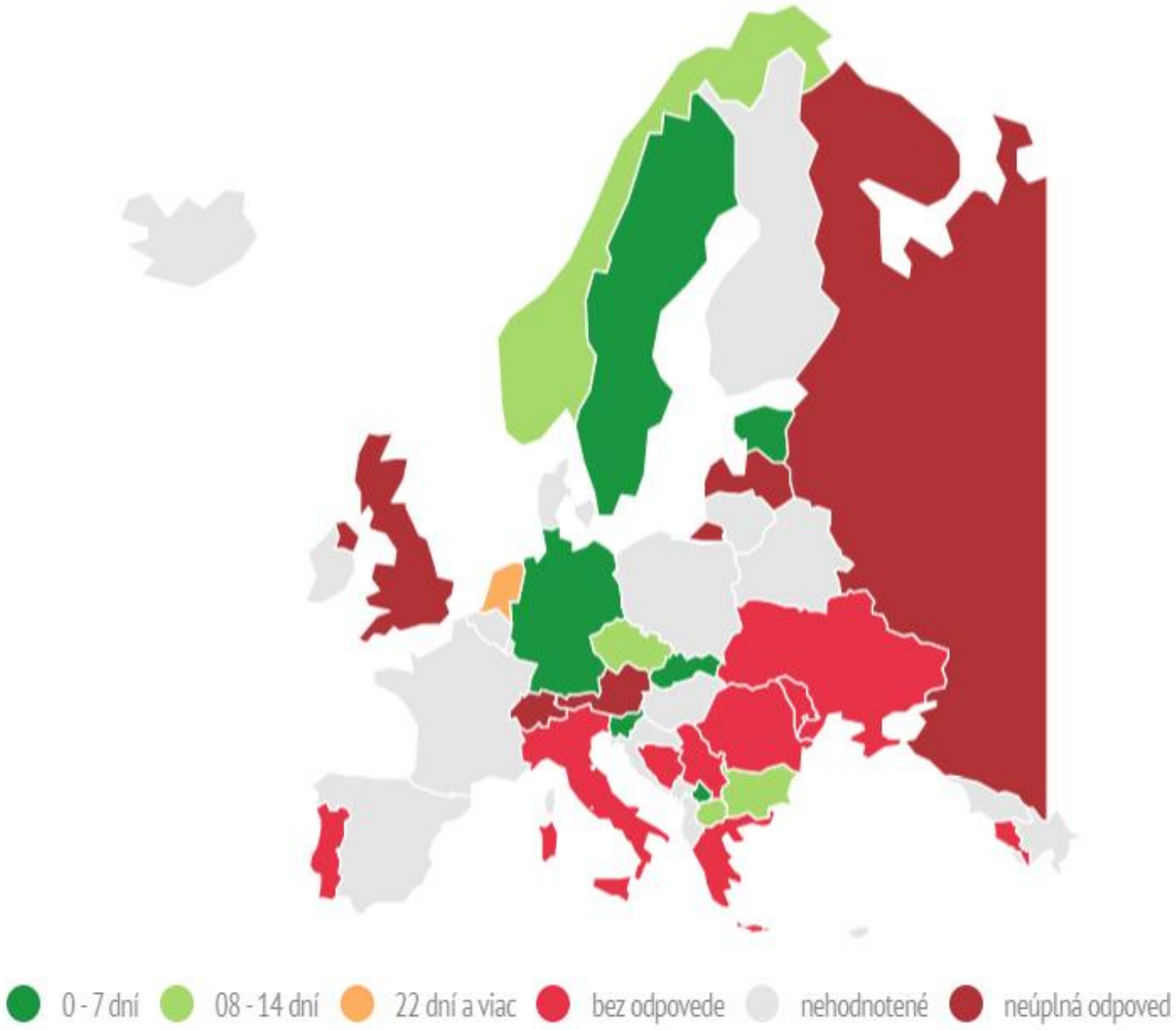

VEREJNÉ FIRMY

- **48 štátnych, 47 mestských, 3 župné a 2 univerzitné firmy** sme hodnotili **v rebríčku transparentnosti 100** najväčších verejných firiem na Slovensku
- s **89-percentným skóre** a prvým **ratingom A+** vyšla z porovnania najlepšie **štátna akciovka Tepláreň Košice**, z mestských firiem skončili najvyššie Mestské lesy Košice
- až **84 % verejných firiem nezverejňuje výsledky z rokovaní** žiadneho z ich orgánov a **55 % neposkytuje** žiadny verejný **odpočet** plnenia svojich **plánov**, ukázal rebríček
- **125-tisíc eur** mala celkovo zaplatiť Bratislavská vodárenská spoločnosť **za prenájom Volkswagenu Touareg** pre svojho riaditeľa, po našom blogu BVS zmluvu zrušila
- stratu **126-tisíc eur** pre nevýhodný **prenájom prístroja** štátnou akciovkou BIONT, na ktorý sme upozorňovali už dávnejšie, potvrdil aj Najvyšší kontrolný úrad

Hoci štátne a mestské firmy hospodária s miliardami eur, významne ovplyvňujú kvalitu mnohých služieb a zamestnávajú desaťtisíce ľudí, o výkone ich manažmentov mávame iba kusé informácie. **Aspoň čiastočne sme poodkryli ich činnosť** i v roku 2019, keď sme zverejnili rebríček stovky verejných spoločností.

Oproti poslednému vydaniu z roku 2015 **ukázal mierny vzostup (rast priemerného skóre z 38 % na 40 %)**, a pretrvávajúce nedostatky: od chabej etickej infraštruktúry, cez chýbajúce pravidlá až po nezverejňovanie a nesprístupňovanie kľúčových informácií o činnosti firiem.

Potešiteľná správa: pri viacerých spoločnostiach sme zaznamenali i **citeľný progres**, keď sa ich **manažmenty rozhodli časť našich odporúčaní uviesť do praxe**. Vyzdvihnúť možno najmä protransparentné opatrenia Teplárne Košice či Mestských lesov Košice.

Rebríček odhalil aj pretrvávajúce masívne **ohýbanie až porušovanie Infozákona verejnými firmami:** údaje o výške platov a autách manažérov sprístupnilo len šesť desiatok.

Upozornili sme i na nevýhodný prenájom služobného auta pre riaditeľa Bratislavskej vodárenskej spoločnosti od dcérskej spoločnosti BVS Infra Services za 125-tisíc eur. **Po našom blogu a kontrolách z mesta BVS zmluvu zrušila.** V Bratislave sme sledovali aj proces výberu nových manažérov mestských firiem, ktorý sme napriek drobným výhradám hodnotili ako vysoko otvorený.

Najvyšší kontrolný úrad potvrdil naše staršie zistenia o nevýhodnom prenájme prístroja štátnej BIONT, ktorá vyrába rádiofarmaká a poskytuje PET/CT vyšetrenia.

Hodnotenie transparentnosti verejných firiem sa nám v roku 2019 darilo rozbiehať aj v zahraničí - spolu s kolegami z INEKO a partnerskou organizáciou IDIS Viitorul sme zverejnili **prvý rebríček v Moldavsku**, na rovnakom projekte sme začali spolupracovať **aj na Ukrajine**.

1. Cenu pre najtransparentnejšiu mestskú firmu si v roku 2019 od Transparency prebral riaditeľ spoločnosti Mestské lesy Košice a.s. F. Beli

2. Graf s vývojom skóre transparentnosti firiem z posledných dvoch rebríčkov

SKÓRE TRANSPARENTNOSTI PODĽA TYPU VLASTNÍCTVA

Priemerné skóre v rebríčkoch transparentnosti 2015 až 2019

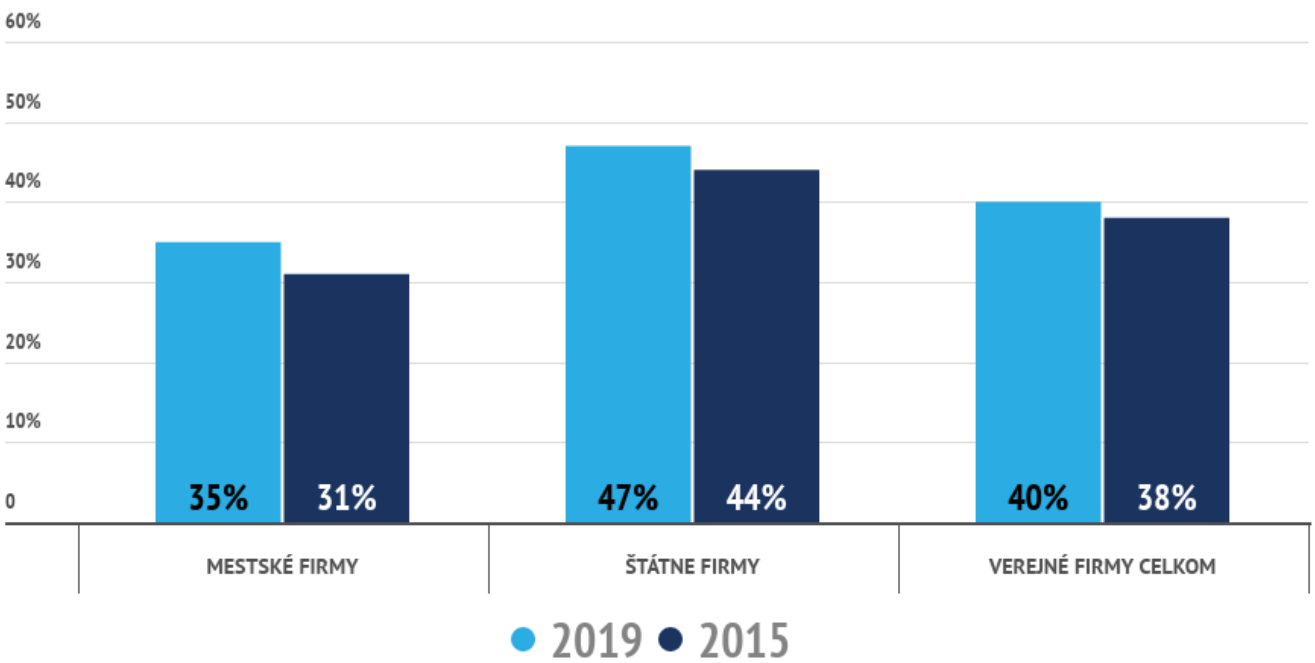

JUSTÍCIA

- spracovali sme **analýzu plnenia povinností** vyplývajúcich z **protischránkového zákona** - či sú prijímatelia verejných peňazí zapísaní v registri partnerov verejného sektora
- publikovali sme **4 blogy** k téme transparentnosti justície a poskytli vyše **160 právnych rád**
- portál **otvorenesudy.sk** navštívilo **525 935 návštevníkov,** dohromady prezreli **4 060 740** stránok Zverejnili sme **hodnotenie kandidátov na post ústavných sudcov**
- iniciovali sme stretnutie s predstaviteľmi polície, súdnictva a prokuratúry, na ktorom sme prezentovali **analýzu korupčných rozsudkov Špecializovaného trestného súdu**
- pripravili sme **analýzu transparentnosti v zdravotníctve** - ktoré dáta ne/možno získať
- prezentovali sme v Albánsku naše skúsenosti s legislatívou na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti, tzv. whistleblowerov

Začiatok roka 2019 sa niesol v znamení prvých snáh o obsadenie **13 uvoľnených stoličiek na Ústavnom súde SR.** Tento proces sa napokon poriadne natiahol a aj napriek tomu, že sa dial doposiaľ najtransparetnejšou formou v histórii Slovenska, vzbudzoval veľké otázniky, najmä s ohľadom na politické hry v jeho pozadí.

V Transparency sme výberu venovali veľkú pozornosť. V spolupráci s ďalšími neziskovkami a médiami sme pripravili **prehľadné profily jendotlivých kandidátov** a ako jedni z mála sme na základe hodnotenia kandidátov do troch skupín **odporučili poslancom NR SR najvhodnejších** ašpirantov. Do verejného vypočutia sme sa zapojili aj otázkami pre jednotlivých kandidátov.

Portál otvorenesudy.sk prešiel grafickou i obsahovou úpravou a v Haagu bol **nominovaný na konferencii World Justice Forum medzi 30 najlepších svetových inovácií** v oblasti spravodlivosti vôbec.

Druhú polovicu roka 2019 sme venovali príprave hodnotenia rozsudkov Špecializovaného trestného súdu, ktoré sa týkajú korupcie a príbuzných trestných činov. Súčasťou tejto veľkej analýzy bolo aj **informačné stretnutie najvyšších zástupcov polície, prokuratúry a súdnictva.** Vďaka nemu sme získali podrobnejší náhľad na stíhanie korupcie na Slovensku a prezentovali sme výsledky našej práce tým najkompetentnejším.

Identifikácia korupcie a najmä jej dokazovanie je v žiadnom ohľade jednoduchá záležitosť. Počas **stretnutí so seniormi** v regiónoch **sme prostredníctvom praktických prípadových štúdií** prezentovali časté etické **dilemy z bežného života** a legislatívnu úpravu i informácie, kde a ako možno korupciu nahlásiť.

Ján Ivančík | JUSTÍCIA

Vyštudoval právo na Univerzite Komenského v Bratislave, v rámci programu Erasmus študoval aj na Helsinskej univerzite vo Fínsku. Od roku 2014 pracoval v medzinárodnej advokátskej kancelárii TaylorWessing. V Transparency pracuje od roku 2018 na pozícii senior právnik.

AKO SA DARÍ BOJOVAŤ S KORUPCIOU?

Rozsudky Špecializovaného trestného súdu za korupciu v minulom volebnom období (2016-10/2019)

58% prípadov korupcie
do 500 €

10% prípadov korupcie
nad 5000 €

4
prvé právnické osoby
potrestané za korupciu

NAJVYŠSIE TRESTY ZA ÚPLATKY

6 rokov nezadokumentovanie priestupku
6 rokov zmarenie vyšetrovania krádeže
5 rokov manipulácia výsledkov kontroly

Exprimátor Čadce J. Pohančeník
stále najvyššie postavený politik odsúdený do väzenia za korupciu
(úplatok 50000 € v r. 2005)

ODSÚDENÝCH:

12 policajtov
0 politikov
sudcov
prokurátorov

NAJVYŠSIE ÚPLATKY

3 milióny € ukončenie daňového konania (Budamar)
180-tisíc € povoľovanie stavieb developerom
91-tisíc € ovplyvňovanie futbalových zápasov

TRANSPARENCY INTERNATIONAL SLOVENSKO

Poznámka: V roku 2017 bol za úplatok odsúdený aj sudca Milan Jurko, išlo však o rozsudok Najvyššieho súdu SR.

ZA TRANSPARENTNÉ ŠTÁTNE NÁKUPY

- **118-tisíc eur pokuty** uložil **trom podnikateľom** Protimonopolný úrad na základe **nášho podnetu na kartel** pri výstavbe futbalových ihrísk zo štátnych dotácií
- **odvolanie Juraja Bugalu z** funkcie podpredsedu **Úradu pre verejné obstarávanie** po našom podnete
- historicky **prvé pokuty** na základe **protischránkového zákona** Ivanovi Kmotríkovi
- odhalili sme politizáciu vládnych dotácií: **92 % sociálnej pomoci** v okrese Bardejov šlo koaličným obciam

Korupčné odhalenia pri biznise so štátom sa pravidelne v médiách opakujú, nakoľko je ale korupcia a neefektivita štátu rozsiahla? V inovatívnej analýze v spolupráci s FinStat.sk sme zistili, že kým **súkromné firmy bez kontraktov so štátom** mali v roku 2018 **priemernú ziskovú maržu 6 %,** tie **obchodujúce so štátom zarobili až 8 %.** Pre dve tretiny odvetví (najviac v energetike, pôdohospodárstve a školstve) platilo, že obchody so štátom produkujú ziskovejšie firmy. Naša dátová analýza ukázala na desiatky firiem, ktoré politici či úradníci "nechali" nadpriemerne ziskovými.

Jedinečnou je aj naša kontrola fungovania protischránkového zákona. Keďže **štát systematicky nekontroluje dodržiavanie zákona, spravili sme to v roku 2019 my. Našli sme 40 zmlúv za takmer 16 miliónov eur,** ktoré verejné inštitúcie podpísali bez toho, aby mali - ako vyžaduje zákon - ich súkromní dodávatelia zverejnené vlastnícke pozadie. Po našom odhalení sa museli do registra vlastníkov zapísať aj veľké globálne firmy ako Standard and Poor's a Fitch Ratings.

Pohli sme aj miestnymi veľkopodnikateľmi. **Najväčší automobilový okruh Slovakia Ring síce dostáva státisícové dotácie** a reklamné **zmluvy od štátu**, ale ako vlastníka deklarovali cypersko-filipínsky okruh ľudí cez firmu v Karibiku. Skutočným vlastníkom bol podľa mnohých zainteresovaných kontroverzný advokát a podnikateľ Z. Kollár. **Po našom podnete sa firma v lete 2019** nechala z registra vlastníkov vymazať, čím prišla o možnosť čerpať štátne peniaze vo väčších objemoch.

Kvôli nášmu podnetu prišiel o funkciu J. Bugala, podpredseda Úradu verejného obstarávania. Žilinský súd potvrdil našu sťažnosť, že Bugala bol ako manažér blízky veľkopodnikateľovi I. Kmotríkovi v konflikte záujmov, keď mu overoval vlastníctvo firiem. Kmotríkove firmy dostali pokuty za 180-tisíc eur a Bugalu odvolala vláda.

Pravidelne upozorňujeme, že rezerva predsedu vlády sa používa na jeho marketing, nie na urgentné veci, ako vyžaduje zákon. Naša analýza z konca roka 2019 potvrdila, že ani po zmene predsedu vlády z R. Fica na P. Pelegriniho nedošlo k nastoleniu férových pravidiel.

Na jar minulého roku sme zase poukázali na to, že tzv. sociálna pomoc pri výjazdových rokovaniach vlády ide najmä **obciam riadeným starostami za vládne strany,** a nie obciam, ktoré peniaze skutočne potrebujú. Výzvou pre novú vládu - a pre nás pri kontrole - bude tento stav konečne zastaviť.

Gabriel Šípoš | ŠTÁTNE NÁKUPY, ZDRAVOTNÍCTVO A MÉDIÁ

Vyštudoval ekonómiu a politológiu na Stredoeurópskej univerzite (CEU) v Budapešti (1996-99) a žurnalistiku na Academia Istropolitana Nova v Bratislave (2000/2001). Od roku 2001 pracoval ako analytik v Inštitúte pre ekonomické a sociálne reformy (INEKO), predovšetkým na projekte zlepšovania profesionality a etiky médií – blogu Slovak Press Watch. Riaditeľom Transparency International Slovensko je od roku 2009.

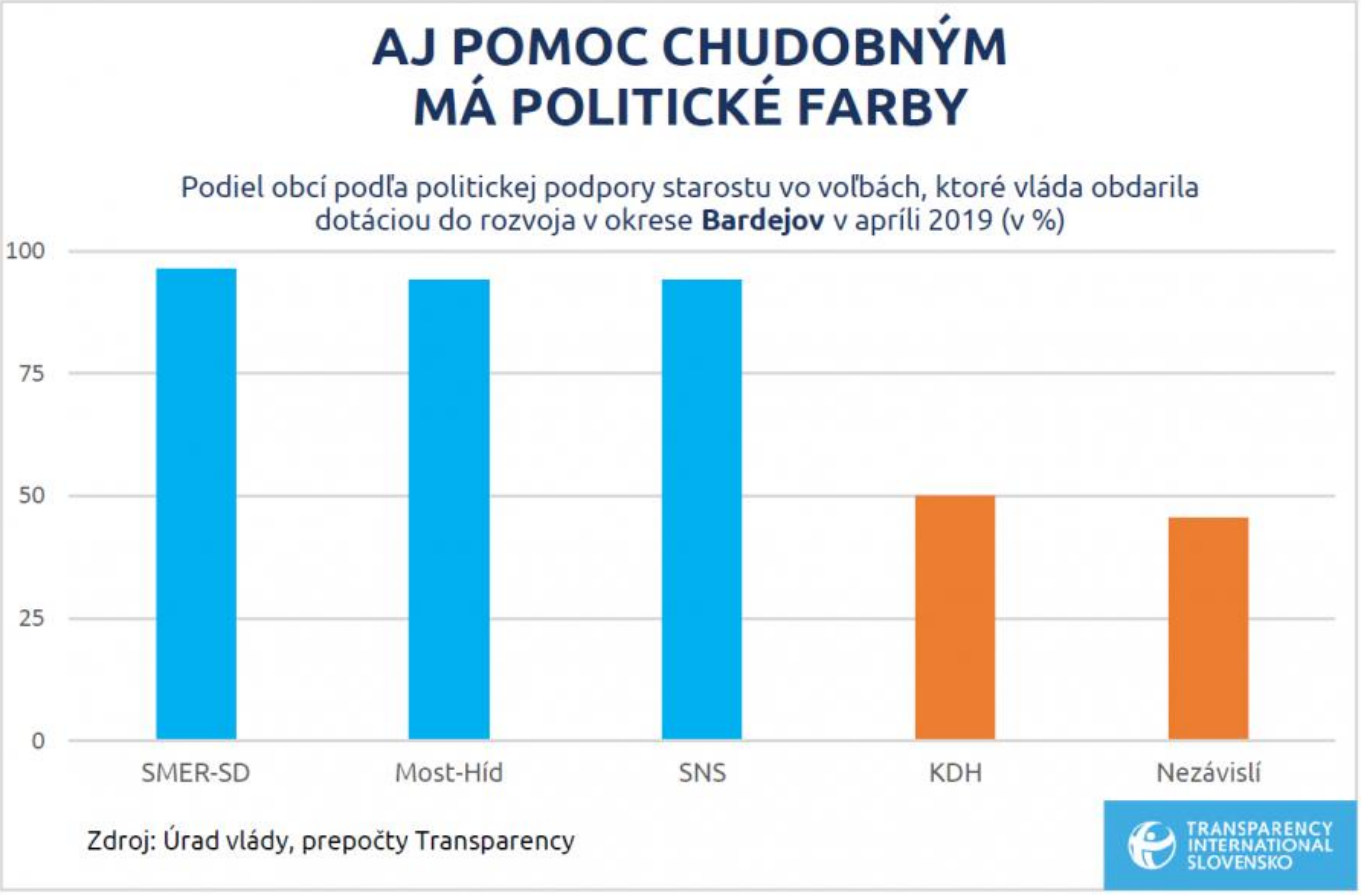

Analýza klientelizmu pri prideľovaní vládnych dotácií v roku 2019

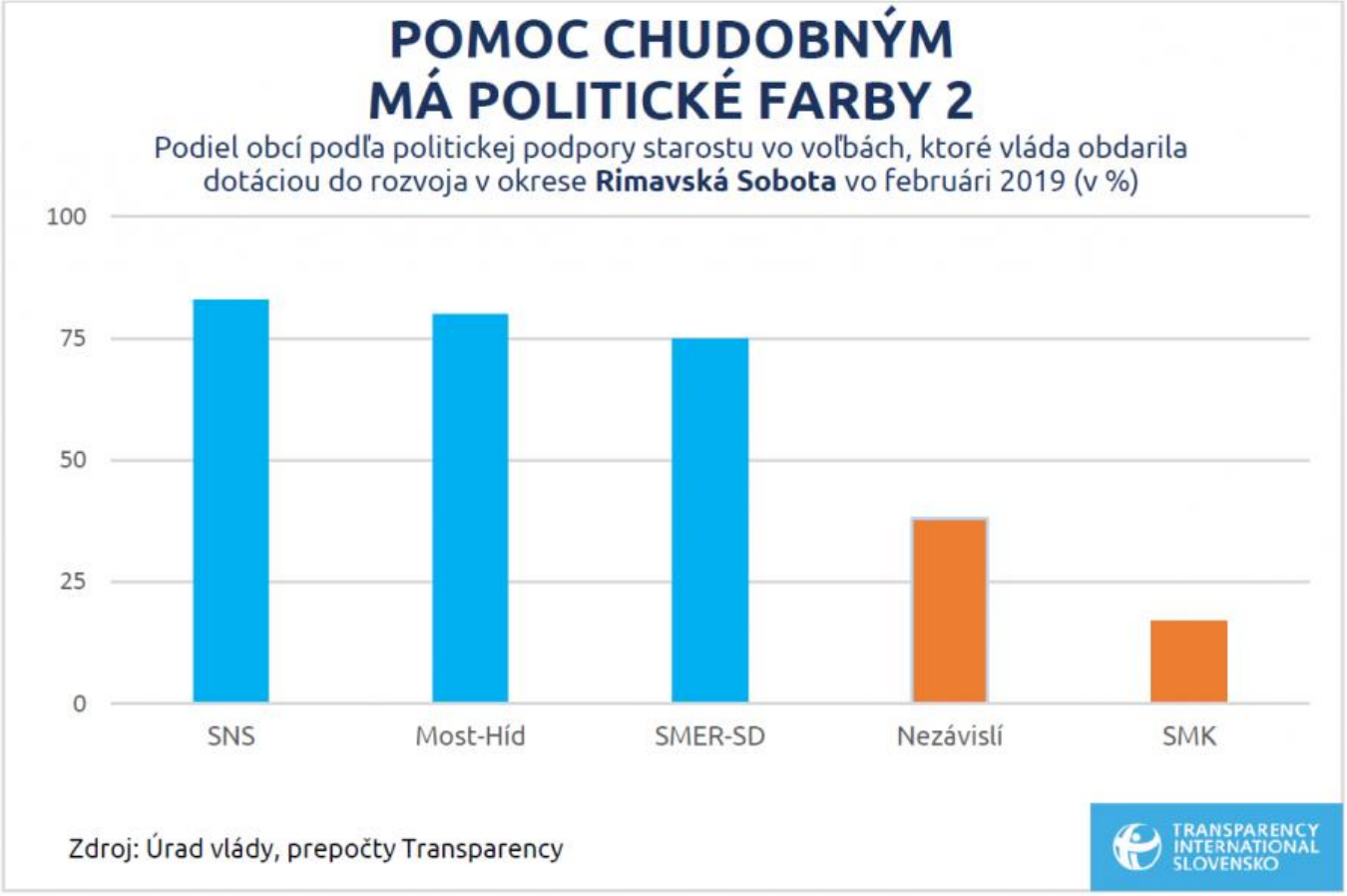

ZDRAVOTNÍCTVO A MÉDIÁ

- **5 % rast transparentnosti** nemocníc v rebríčku 2019
- odhalili sme **históriu neplatenia daní** konšpirátora **Martina Daňa**
- **najcitovanejšia mediálna analýza** roka – o politizácii spravodajstva RTVS
- najtransparentnejšie voľby vďaka našej kontrole

Strážili sme nestrannosť médií a zlepšovali zdravotníctvo. Médiá i zdravotníctvo sú pri boji proti korupcii často spomínanými sektormi. Prvé pre ich odhaľovanie korupcie, druhé pre jej nadmerný výskyt. Pri oboch sme v roku 2019 vykonali množstvo aktivít.

Jedným zo spôsobov, ako sa politici snažia podkopať nezávislosť novinárov, je **selektívne prideľovanie štátnej inzercie.** Podľa našej štúdie sa zadávanie inzercie zo strany štátu znásobuje tesne pred voľbami a inak tomu nebolo ani v roku 2019. **Verejné inštitúcie minuli na reklamu rekordných 25 miliónov** eur, a ako sme upozornili, väčšinou bez regulárnej súťaže, mnohokrát médiám blízkym vláde.

Navyše, väčšina inzercie sa týkala eurofondov a ukazovala, čo všetko sa na Slovensku za ostatné roky postavilo, opravilo či zaviedlo, a načasovanie vysielania bolo intenzívnejšie počas predvolebnej kampane, čo neférovo pomáhalo stranám vládnej koalície.

Prelomová štúdia Transparency upozornila aj na **zneužívanie verejnoprávnej RTVS** na propagáciu vládnej strany SNS, ktorá dosadila na post riaditeľa Jaroslava Rezníka. V porovnaní s inými televíziami **spravodajstvo RTVS dlhodobo nadmerne pokrývalo aktivity politikov SNS.** Aj v roku 2019 odišli pod tlakom z RTVS ďalšie novinárske osobnosti, nadväzujúc na veľkú vlnu v roku 2018.

Podobne ako inde vo svete, čelí aj Slovensko stále viac problému konšpiračných médií. V Transparency sme podrobne zmapovali prácu, prešľapy a finančné dlhy Martina Daňa, jedného z populárnych dezinformátorov na slovenskej scéne. Zároveň sme na tému **mediálnej gramotnosti a kritického myslenia vyškolili takmer 500 seniorov** na prednáškach po celom Slovensku – **od Prešova cez Zvolen po Bratislavu.**

V zdravotníctve sa tradične snažíme zvyšovať efektívnosť míňania peňazí cez tlak na transparentnosť nemocníc. **V rebríčku**, ktorý pripravujeme spolu s Inštitútom INEKO, **dosiahli slovenské nemocnice priemerné skóre transparentnosti 60 %, o 5 bodov viac ako rok predtým.** Najtransparentnejšou sa stala Ľubovnianska nemocnica pred popradskou a banskobystrickou fakultnou nemocnicou. Merali sme dostupnosť finančných, medicínskych a spotrebiteľských informácií či už pre možnosť verejnej kontroly alebo orientáciu klienta. Médiá aj zdravotníctvo budeme pozorne sledovať aj v roku 2020.

Tretí najúspešnejší facebook príspevok fanúšikovskej stránky Transparency roka 2019 v počte zobrazení (vyše 90-tisíc)

Transparency International Slovensko
2 March 2019 ·

AKO PODNIKAJÚ PREZIDENTSKÍ KANDIDÁTI?

Sedem z pôvodných 15-tich kandidátov na prezidenta podniká, alebo donedávna podnikalo. Pozreli sme sa teda na to, ako si kto plní daňové a odvodové povinnosti. U troch sme našli problémy.

Jednoznačným kráľom neplatičov je Martin Daňo, u ktorého daniari, sociálna aj zdravotné poisťovne k dnešnému dňu vedú nedoplatky v dvanástich rôznych firmách za vyše 600-tisíc eur. Zákon porušujú tieto Daňove firmy aj v tom, že odmietajú zverejniť svoje ... See more

FIRMY PREZIDENTSKÝCH KANDIDÁTOV

Nedoplatky na daniach, zdravotnom a sociálnom poistení

k 2.marcu 2019

Martin Daňo

Firma	Pozícia	Dlhy (EUR)	Za čo
LATOUR, s.r.o.	konateľ, spoločník	175 116	dane
Sysoon Europe, s.r.o.	konateľ, spoločník	111 843	dane
SMER, s.r.o.	konateľ, spoločník	94 790	dane, zdravotné
SYSOON, s.r.o.	konateľ, spoločník	90 471	dane, zdravotné, sociálne
ABITURA s.r.o. v likvidácii	spoločník	76 790	dane, zdravotné, sociálne
Welington, s.r.o.	konateľ, spoločník	39 939	dane
E.V.I.A.N., s.r.o.	konateľ, spoločník	16 132	dane
GASTROTOB, s.r.o.	spoločník	2 202	dane, zdravotné, sociálne
GINN, s.r.o.	spoločník	1 552	dane
1. bratislavská pohrebná	konateľ, spoločník	1 080	dane
OPTITRADE, s.r.o.	konateľ	710	dane
XEDEX HOLDING, s.r.o.	konateľ, spoločník	540	dane
spolu		611 165	

Bohumila Tauchmannová

POP Palivo, s.r.o.	konateľ, spoločník	5 723	dane, sociálne, zdravotné

Milan Krajniak

Kniha do ucha, s.r.o.	majiteľ	62	sociálne

Zdroj: Finstat.sk

TRANSPARENCY INTERNATIONAL SLOVENSKO

90,811 People Reached

2,462 Reactions, comments & shares

808 Like	395 On post	413 On shares
19 Love	9 On post	10 On shares
157 Haha	70 On post	87 On shares
150 Wow	68 On post	82 On shares
3 Sad	1 On post	2 On shares
54 Angry	8 On post	46 On shares
954 Comments	433 On Post	521 On Shares
323 Shares	300 On Post	23 On Shares

34,550 Post Clicks

7,619 Photo views	187 Link clicks	26,744 Other Clicks

NEGATIVE FEEDBACK

8 Hide post	8 Hide all posts
0 Report as spam	0 Unlike Page

Reported stats may be delayed from what appears on posts

WHISTLEBLOWING

- Pomohli sme **prvým klientom** zaradeným do siete **#StojímeZaOdvážnymi**
- Vypracovali sme **hodnotenie kandidátov** na post šéfa **Úradu na ochranu oznamovateľov**
- **32,7 % občanov** by **nahlásilo protispoločenskú činnosť**, ak by sa s ňou stretli na pracovisku
- **39 % občanov** vie o **existencii zákona na ochranu ohlasovateľov** protispoločenskej činnosti

Ochrana verejného záujmu stojí aj na ochrane tých ktorí sa ozvú a pomôžu odhaliť korupciu. Naša iniciatíva **Stojíme za odvážnymi**, do ktorej sa zapojilo viac než 700 firiem so záväzkom nulovej tolerancie voči korupcii a odhodlaním pomôcť pri hľadaní práce prepusteným oznamovateľom nekalostí, už pomohla prvým klientom.

Efektívnejšiu ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti, tzv. whistleblowerov mala zaručiť aj novela zákona zriaďujúca **nový úrad na ochranu oznamovateľov**. Fungovať mal začať ešte koncom roka 2019. Napriek najkvalitnejšiemu výberovému procesu, ktorého pravidlá sme pomáhali nastavovať, ani v opakovanej voľbe **poslanci NR SR nezvolili do riaditeľskej pozície** ani jedného z dvoch kvalitných kandidátov odporúčaných expertnou komisiou.

Rozbehnutie úradu tak ostáva na novej vláde, ktorá ma skvelú možnosť presadiť riešenie, aby ochrana odvážnych neostala len na papieri. Jej prioritou by malo byť aj riešenie káuz, aby potenciálni oznamovatelia neboli od podávania podnetov vopred odrádzaní nečinnosťou orgánov.

Je čo doháňať, aj keď znalosť o tom, že na Slovensku máme zákon, ktorý poskytuje ochranu whistleblowerom u obyvateľstva Slovenska medziročne stúpla o 10%. **Ochota nahlasovať** protispoločenské konanie na pracovisku **sa** však **nezvyšuje takmer vôbec** alebo len minimálne a **každý piaty Slovák by** kolegu, ktorý by nekalosť nahlásil, **vnímal negatívne.**

Príčinu možno hľadať práve v zaostávaní uplatňovania zákona, nedostatočnom prešetrovaní podnetov aj v nízkej dôvere voči justícii a polícii.

Pokračovali sme v aktivitách na **podporu úradníkov** - vrátane spolupráce s dvoma pilotnými inštitúciami verejnej správy. Vyškolili sme stovky účastníkov o postupe pri potenciálnom oznamovaní podozrenia z konfliktu záujmov, zneužitej verejnej súťaže či iných nekalostí.

Vzdelávacie aktivity zamerané na posilnenie vedomostí o budovaní etickej infraštruktúre v organizácii, o oznamovacích kanáloch a dobrej praxi v súkromnom i verejnom sektore na Slovensku i v zahraničí vyvrcholili jesennou konferenciou. Stovka účastníkov z rôznych regiónov by účasť na takomto podujatí svojim kolegom odporučila.

Zuzana Grochalová | WHISTLEBLOWING

Vyštudovala kulturológiu na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre, tri semestre strávila v zahraničí. Pracovala v neziskovom sektore na pozíciách koordinátorky štipendijných programov a špecialistky komunikácie. V Transparency pracuje od roku 2018 ako junior fundraiserka a projektová koordinátorka.

WHISTLEBLOWING
NA SLOVENSKU

= OZNAMOVANIE PROTISPOLOČENSKEJ ČINNOSTI

NEOCHOTA OZNAMOVAŤ

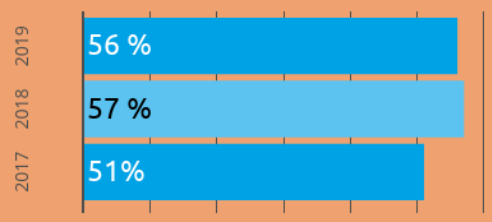

Viac ako polovica ľudí NIE JE OCHOTNÁ OZNÁMIŤ KORUPCIU, ak by sa o nej dozvedeli

2 KANDIDÁTI NA ŠÉFA ÚRADU

Martin Rajňák

Zuzana Dlugošová

V prvom kole nebol poslancami v parlamente zvolený ani jeden z kandidátov

VŠETCI KANDIDÁTI PREŠLI VEREJNÝM VYPOČUTÍM ŠÉFA MUSÍ ZVOLIŤ NR SR

Počet školených zamestnancov štátnych orgánov zodpovedných za nahlasovanie korupcie na pracovisku sa zdvojnásobil (2018-2019), no každá štvrtá organizácia je stále bez školeného personálu.

2 KRAJINY V EÚ MAJÚ ÚRAD PRE WHISTLEBLOWEROV

Francúzsko

Holandsko

FINANČNÉ HOSPODÁRENIE

VÝZNAMNÍ DARCOVIA

ZDROJ	PROJEKT	
Open Society Foundation	Seniori a seniorky proti korupcii	66 661,49 €
Open Society Foundation	Posilňovanie občianskej kontroly verejnej správy	20 694,48 €
European Social Fund	Efektívna verejná správa	136 173,76 €
Holandské kráľovstvo	Otvorené súdy	11 500,00 €
Nadácia Pontis	Otvorené súdy	2 074,62 €

HOSPODÁRENIE

NÁKLADY		VÝNOSY	
Spotreba materiálu	7 549,74 €	Tržby z predaja služieb	16 535,00 €
Spotreba energie	2 154,10 €	Iné ostatné výnosy	1 537,55 €
Opravy a udržiavanie	0,00 €	Prijaté príspevky od právnických osôb	116 718,13 €
Cestovné	4 020,78 €	Prijaté príspevky od fyzických osôb	36 778,27 €
Náklady na reprezentáciu	124,51 €	Príspevky z podielu zaplatenej dane	16 172,43 €
Služby	134 048,71 €	Dotácie	211 882,98 €
Mzdové náklady	148 173,15 €	**VÝNOSY SPOLU**	**399 624,36 €**
Zákonné sociálne a zdravotné poistenie	51 785,28 €		
Zákonné sociálne náklady	5 194,56 €	HOSPODÁRSKY VÝSLEDOK	
Odpísané pohľadávky	262,00 €	PRED ZDANENÍM	44 092,24 €
Bankové poplatky	216,37 €	DAŇ Z PRÍJMOV ZRÁŽKOVÁ Z ÚROKOV	0,00 €
Iné ostatné náklady	1 953,28 €		
NÁKLADY SPOLU	**355 482,48 €**	**HOSPODÁRSKY VÝSLEDOK PO ZDANENÍ**	**44 092,24 €**

NEWSLETTER TRANSPARENCY

Buďte informovaní o boji proti korupcii emailom!

Najnovšie blogy, analýzy, kauzy či víťazstvá budete mať vo svojej schránke ako prví!

transparency.sk/newsletter

VÝNOSY TRANSPARENCY V ROKU 2019

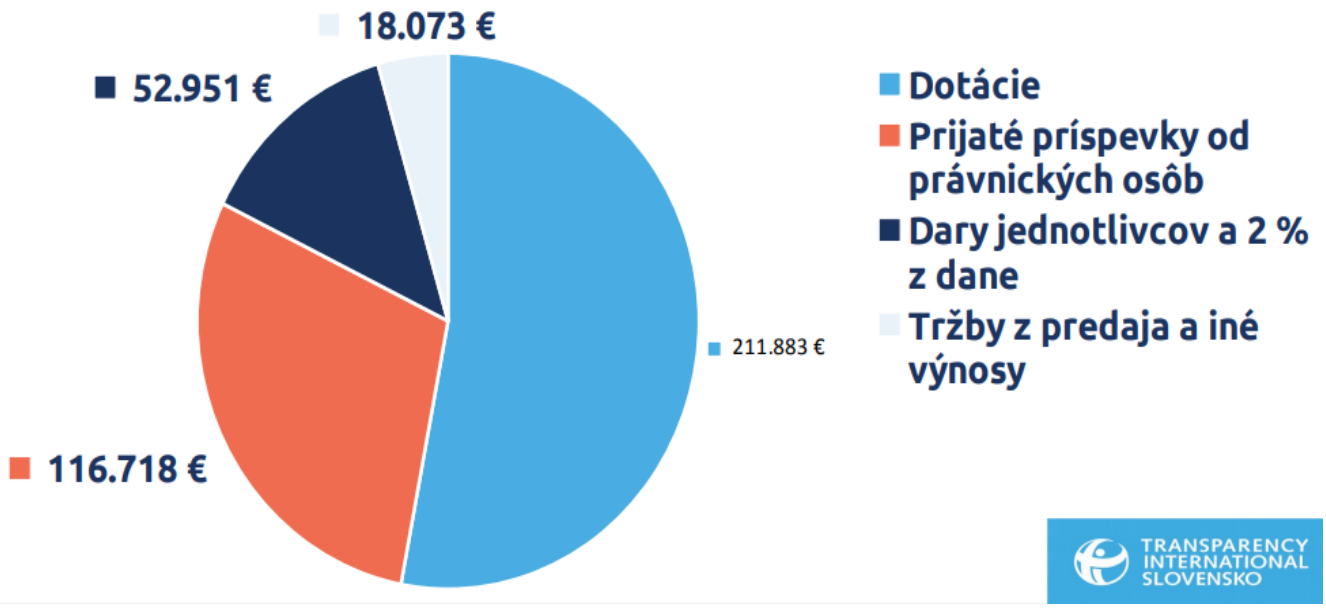

PODIEL ZDROJOV OD OPEN SOCIETY FOUNDATION na financovaní Transparency

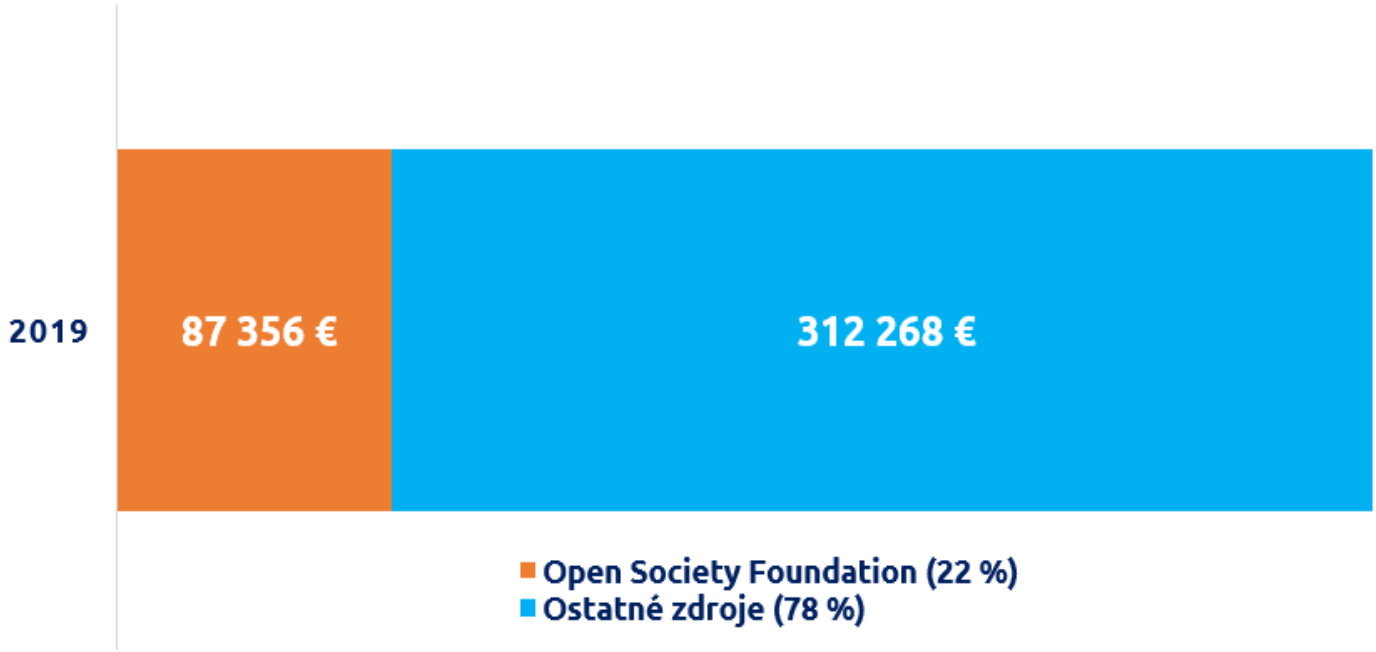

FINANČNÉ HOSPODÁRENIE

SÚVAHA

AKTÍVA	POČIATOČNÝ STAV	KONEČNÝ STAV
Dlhodobý majetok	0,00 €	0,00 €
Peniaze v hotovosti a ceniny	757,42 €	2 124,70 €
Bankové účty	168 630,59 €	145 450,68 €
Pohľadávky voči odberateľom	502,00 €	0,00 €
Poskytnuté prev. preddavky	0,00 €	0,00 €
Pohľadávky voči zamestnancom	0,00 €	0,00 €
Príjmy budúcich období	73 317,55 €	137 244,29 €
Iné pohľadávky	50,00 €	0,00 €
AKTÍVA SPOLU	**243 257,56 €**	**284 931,92 €**

PASÍVA		
Záväzky voči dodávateľom	1 368,98 €	5 534,25 €
Ostatné záväzky	800,00 €	0,00 €
Záväzky voči zamestnancom	3 610,53 €	10 009,64 €
Záväzky voči SP a ZP	5 753,81 €	5 143,56 €
Daňové záväzky	711,98 €	1 522,91 €
Výnosy budúcich období	111 728,05 €	105 598,94 €
Rezervný fond	20 504,13 €	20 504,13 €
Ostatné fondy tvorené zo zisku	2 100,36 €	90 769,35 €
Nevysporiadaný HV minulých rokov	74 403,33 €	0,00 €
Záväzky zo sociálneho fondu	1 720,48 €	1747,83 €
PASÍVA SPOLU	**223 512,58 €**	**240 739,68 €**

HOSPODÁRSKY VÝSLEDOK	14 265,66 €	44 092,24 €

ŠTRUKTÚRA PRIJATÝCH DAROV PRE TRANSPARENCY (2016-2019)

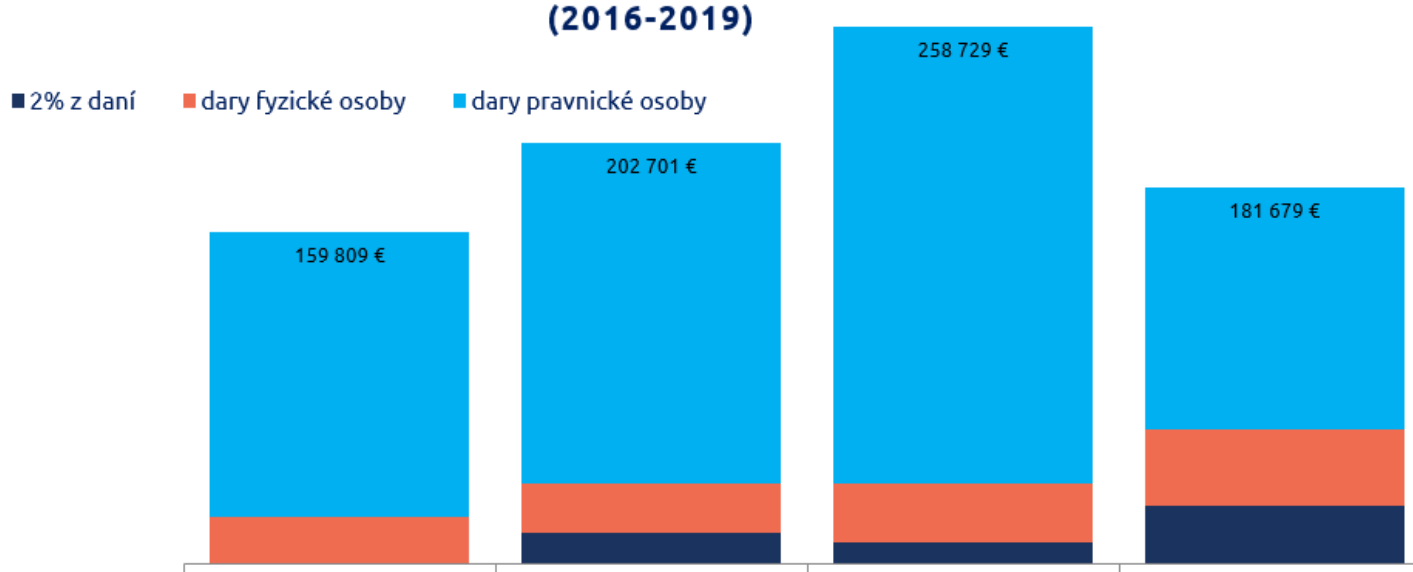

	2016	2017	2018	2019
dary pravnické osoby	137 202 €	164 081 €	219 873 €	116 718 €
dary fyzické osoby	22 587 €	23 057 €	27 866 €	36 778 €
2% z daní	19 €	15 563 €	10 989 €	28 183 €

PODIEL PRÍJMOV ZO ZAHRANIČIA NA CELKOVÝCH VÝNOSOCH TRANSPARENCY (2015-2019)

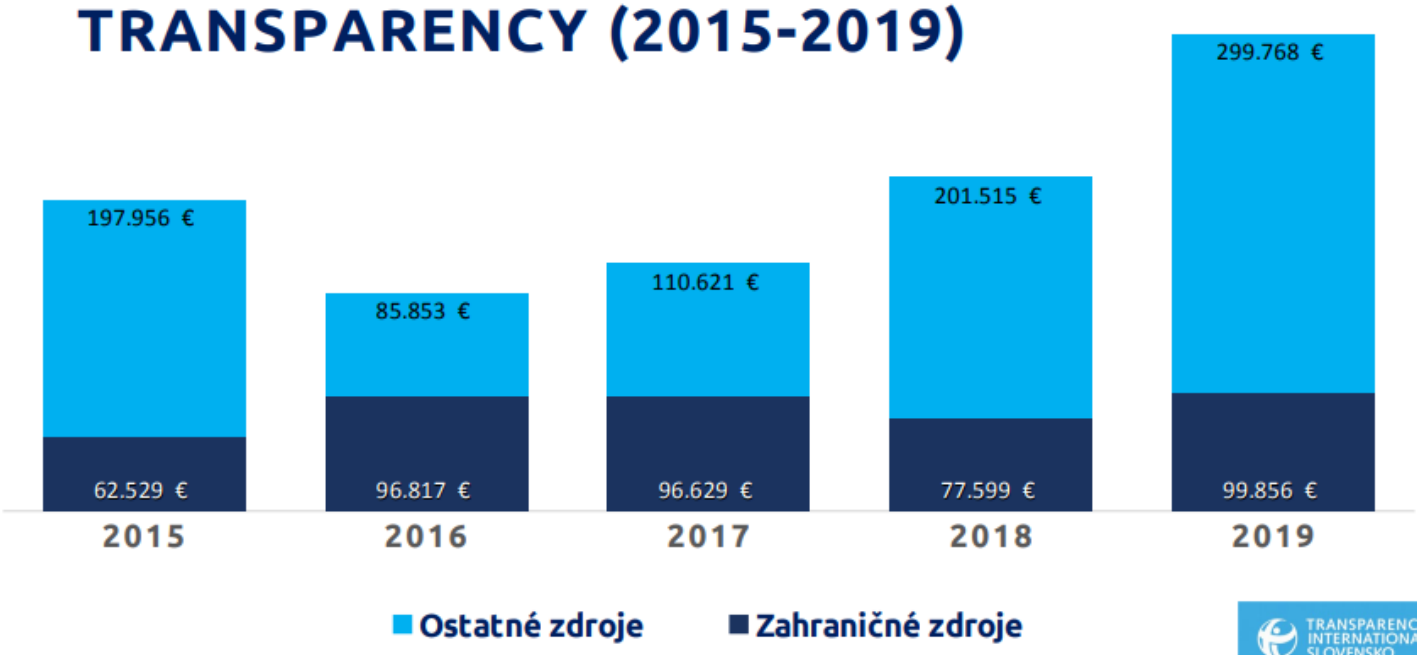

TRANSPARENCY INTERNATIONAL SLOVENSKO

TRANSPARENCY INTERNATIONAL SLOVENSKO

Gabriel Šípoš | riaditeľ
Michal Piško | projektový koordinátor
Nikola Gurgoľová | projektová asistentka
Eva Demková | projektová koordinátorka
Lukáš Zajac | projektový koordinátor
Veronika Šulková | stážistka
Ľuboš Kostelanský | projektový koordinátor
Janka Remešová | projektová asistentka
Ján Ivančík | senior právnik
Róbert Pakan | finančný manažér
Eduard Marček | fundraiser
Zuzana Grochalová | junior fundraiserka
Ján Hradický | stážista

ĎAKUJEME DOBROVOĽNÍKOM A DOBROVOĽNÍČKÁM

Vyše 1500 hodín, svoju expertízu, zanietenie, energiu i nadšenie pre vec nám v roku 2019 darovalo vyše 40 ľudí. Pomáhali nám pri zostavovaní rebríčka transparentnosti, analyzovaní dát, organizovaní podujatí, kontrole textov. Zapojili sa u nás do kancelárskych aj administratívnych činností, ale i do prekladov a prác s textom. Pracovali so sociálnymi sieťami a ruku priložili k dielu i pri fundraisingovej kampani či tlačových konferenciách. Pomohli nám s interným vzdelávaním aj bezpečnosťou dát. Vďaka ich pomoci sme prepracovali našu vizuálnu identitu.

Pri dopĺňaní nášho malého tímu majú pre nás dobrovoľníci a dobrovoľníčky neoceniteľnú hodnotu. Pomáhajú nám s činnosťami a zadaniami, na ktoré nemáme časové ani finančné zdroje. Čas, ktorý nám venujú, predstavuje dar, ktorý nám venujú ako investíciu do udržateľnosti našej práce.

VEĽKÁ VĎAKA!

Karina Aira
Nikola Bírošíková
Jana Budajová
Barbara Bačová
Matej Dvonč
Marcela Gálová
Michal Farkaš
Viktor Gregor
Anna Hájeková
Tichomír Jenkut
Jaroslav Král
Patrik Kovačovič
Terézia Ležovičová
Viktória Nguyenová
Michal Prokop Grňo
Lolita Skeruté
Simona Stiblová
Zuzana Švecová
Maruška Žilinčíková
Kristína Ambrózi Vyšná
Romana Borzová
Juraj Bulla
Zuzana Drexlerová
Kristián Földes
Martin Fischer
Samuel Gonos
Lucia Haaszová
Tomáš Hollý
Kristína Ježíková
Adrián Kocián
Ivan Latka
Daniela Minčáková
Simona Nitryová
Petra Rýchliková
Matej Spišák
Michaela Štefániková
Emília Valová

Transparency International Slovensko
Bajkalská 25
827 18 Bratislava

+421 905 613 779
tis@transparency.sk

transparency.sk
facebook.com/transparency.sk
twitter.com/transparencysk
youtube.com/user/TISlovensko
linkedin.com/company/transparency-international-slovakia

IČO: 31817823
DIČ: 2021689197

Všetky práva vyhradené.